

1. Luisteren is moeilijk, terwijl het zo belangrijk is!

Luisteren lijkt zo makkelijk, maar het is zo moeilijk! Er wordt vaak ook heel slecht geluisterd. Franklin D. Roosevelt, de Amerikaanse president tijdens de Tweede Wereldoorlog, moest vaak handen schudden van lange rijen mensen die langs hem heen kwamen, bij een receptie of zo. Hij klaagde erover dat mensen in zulke situaties nooit echt luisteren naar wat er gezegd wordt. Dus op een dag besloot hij om een experiment te doen. Hij moest weer heel veel mensen ontvangen, en bij iedereen die hij een hand gaf, mompelde hij zo langs zijn neus weg: 'Ik heb vanmorgen mijn oma vermoord.'

Wat zeiden de gasten? De één na de ander? 'Heel fijn! We zijn trots op u! We hopen dat u zo verder gaat! God zegene u!' Totdat er één bij was, aan het eind van de rij, de ambassadeur van Bolivia, die echt luisterde. Hij keek verbijsterd, boog zich voorover en zei zacht: 'Daar zal ze dan ongetwijfeld aan toe zijn geweest.'

Roosevelt werd bevestigd in zijn gedachte: er wordt vaak slecht geluisterd. Tegelijkertijd vind je het allemaal heerlijk als er iemand is die werkelijk goed naar je luistert, vol aandacht. Ik las over een onderzoek, dat gedaan is in San Francisco onder tieners die in de prostitutie waren terechtgekomen. Zij kregen de vraag: 'Hoe is dit zo gekomen? Was er iets wat je nodig had, en wat je niet kreeg?' Eigenlijk gaven ze allemaal hetzelfde antwoord, vaak heel emotioneel, met de tranen in hun ogen: 'Juist toen ik het zo nodig had, was er niemand die naar me luisterde. Niemand die genoeg om mij gaf om echt naar me te luisteren.'

Waarom is het nou zo moeilijk om te luisteren? Eén van de dingen die dat moeilijk maken, dat zijn je eigen gedachten. Je gedachten gaan vaak wel tien keer sneller dan dat de ander spreekt. Dus wat die ander zegt, roept voortdurend van alles op in je eigen hoofd. Dat wil je dan weer zeggen, maar op het moment dat je dat zegt, geef je de ander minder ruimte om zijn of haar verhaal te doen. Dus je eigen gedachten leiden af. Maar er zijn ook veel andere dingen die kunnen afleiden. Muziek die aanstaat, of de tv. Of dingen die om je heen gebeuren. Je kunt afgeleid worden, doordat je haast hebt, je zit op hete kolen. Of je moet eigenlijk nodig naar het toilet.

Echt luisteren, dat betekent: je helemaal géven aan die ander. Je gaat eerst maar even naar het toilet, of je zet die volgende taak, die je wilt doen, maar even uit je hoofd. Het beste kun je natuurlijk een afspraak maken. Alleen: dat kan niet altijd. Soms moet je gewoon ter plekke besluiten om je programma om te gooien. Waar het om gaat, is dat je die ander nu even helemaal op nummer één zet. Wij hebben daar wel mooie uitdrukkingen voor, in onze taal. Dan zeggen we: 'Nu ben ik er even hélemaal voor jou.' En goed luisteren, daarvan zeggen we ook wel: 'Dan leen je iemand je oor.' 'Alsjeblieft, mijn oor is nu een poosje voor jou.' Als je daarover nadenkt, dan besef je dat luisteren een vorm is van dienstbaarheid, van nederigheid, van zelfverloochening. Luisteren is een offer. Een offer in tijd, een offer in aandacht. Een offer dat energie vraagt, want voortdurend

moet je vechten tegen al die afleidende factoren: in je eigen hoofd en om je heen. Ik kreeg van iemand een paar mooie gedachten aangereikt over 'Luisteren', het is een soort gedicht, geschreven door Leo Buscaglia.

*Als ik je vraag naar mij te luisteren
en jij begint mij adviezen te geven,
dan doe je niet wat ik vraag.
Als ik je vraag naar mij te luisteren
en jij begint mij te vertellen,
waarom ik iets niet zo moet voelen als ik voel,
dan neem jij mijn gevoelens niet serieus.
Als ik je vraag naar mij te luisteren,
en jij denkt dat jij iets moet doen
om mijn problemen op te lossen,
dan laat je mij in de steek,
hoe vreemd dat ook mag lijken.
Dus, alsjeblieft, luister alleen maar naar me
en probeer me te begrijpen.
En als je wilt praten,
wacht dan even en ik beloof je
dat ik op mijn beurt naar jou zal luisteren.'*

2. Luisteren: het éne is belangrijker dan het vele

Luisteren is dus: dienen. En daarmee zijn we bij dat stukje over Marta en Maria, uit Lukas 10. Op het eerste gezicht een vreemd stukje. Jezus komt daar binnen met Zijn twaalf leerlingen, en misschien nog wel meer mensen, een héél gezelschap, en Hij wordt gastvrij ontvangen door Marta en Maria. Het lijkt erop dat Marta de oudste is, in ieder geval heeft zij héél veel verantwoordelijkheidsbesef. Zij loopt te rennen, heen en weer te vliegen om een maaltijd klaar te maken. En zéker in het Midden-Oosten is gastvrijheid één van de belangrijkste waarden in de hele samenleving. Maria helpt niet mee. Ze zit daar maar, aan de voeten van Jezus, en ze luistert naar Zijn woorden, Zijn onderwijs. En je vóélt, in dit gedeelte, hoe Marta van binnen gaat kóken! 'Wáárom komt ze me niet helpen?! Ze zít daar maar! Alsof er niks aan de hand is! Alsof ik daar óók niet zou willen zitten! Maar er moet wel wat gebeuren! Ik moet álles alleen doen!' En dan, opeens, dan bást die vulkaan uit! 'Heer, kan het U niet schelen dat mijn zus mij al het werk alleen laat doen? Zeg tegen haar dat ze mij moet helpen!' Voordat we verder gaan, moeten we hier éven bij stilstaan, bij deze uitroep van Marta. Op wie is Marta eigenlijk boos? Ja, op Maria. Maar ze richt haar kritiek op Jezus! 'Heer, kan het U niet schelen dat mijn zus mij al het werk alleen laat doen?' Marta is boos op Maria, maar ze is misschien nog wel bozer op Jezus! Waarom blijft Hij maar doorpraten en doet niks? Hij zíet toch dat Marta daar zo bezig is?! Dan komt het antwoord van Jezus. 'Marta, Marta, je bent zo bezorgd en je maakt je veel te druk. Er is maar één ding noodzakelijk. Maria heeft het beste deel gekozen, en dat zal haar niet worden ontnomen.' In het Griekse origineel staat het iets anders. Daar staat letterlijk: 'Marta, Marta, je bent bezorgd en je maakt je druk over het véle. Maar het éne is noodzakelijk.' Er zit heel duidelijk die tegenstelling in, tussen het véle en het éne. En daarnet zag we het al: dat is nou precies waar het om draait bij het luisteren: je concentreren op één ding, op datgene wat die ander zegt. Als je dit zo leest – ik weet niet hoe dat bij u is – maar dan voel ik meteen allerlei weerstanden boven komen. Is dit niet een beetje onredelijk van Jezus? Marta heeft toch groot gelijk? Als jij mensen in je huis ontvangt, dan móét er toch

ook wat gebeuren? En dan is dat toch niet fair van Maria om daar maar te zitten?

Dit antwoord van Jezus is tegendraads, het gaat in tegen je rechtvaardigheidsgevoel. Maar Jezus is heel helder: op dit moment is er één ding nodig, en dat is: luisteren. Je kunt wel denken dat al dat andere móét, en dat vinden ook heel veel mensen, dat het allemaal móét, en dat vindt de samenleving, dat het allemaal móét, maar er moet helemaal niks! Er is nu iets anders dat de aandacht vraagt. Iets dat nog veel belangrijker is.

Een voorbeeld. Stel je voor dat je als familie om het bed heenstaat van je vader, die gaat sterven. En je vader is nog heel helder, en geeft nog een aantal persoonlijke gedachten door. Stel dat je dan zou zeggen: 'Och jongens, het is al half zeven, ik moet nu écht gaan koken!' Dat zou toch ráár zijn? Natuurlijk, er moet gekookt worden. Er moet gegeten worden. Maar er zijn dingen die nóg belangrijker zijn. En dat is wat Jezus hier zegt. Want Hij ligt wel niet op Zijn sterfbed, hier in dit huis, maar Hij is wél onderweg naar Jeruzalem, waar Hij zal gaan sterven. Dat staat in het vorige hoofdstuk, Lukas 9: 51: 'Toen de tijd naderde dat Jezus van de aarde zou worden weggenomen, ging Hij vastberaden op weg naar Jeruzalem.' Op weg naar het kruis, om daar ons als mensen te gaan redden.

Deze uitspraak van Jezus is een hartekreet: 'Marta, beseft het toch: één ding is nodig! En dat is: luisteren naar Mij!' Jezus heeft ongeveer 33 jaar op aarde geleefd. Stel je nou voor, dat 33 jaar lang heel veel lieve mensen voortdurend naar Jezus waren toegekomen met eten en drinken, en lekkers en hapjes en noem het allemaal maar op, maar dat niemand naar Hem had geluisterd! Dan was Zijn missie na 33 jaar mislukt!

Eten is belangrijk, maar Jezus laat zien dat Zijn boodschap nog véél belangrijker is dan eten! Hij zegt: 'Lúíster nou naar Mij! Maria heeft het begrepen! Maria beseft hoe belangrijk dit is! Zoals je ook niet wegloopt van een sterfbed! Zelfs eten is nu onbenullig, want het gaat om leven of dood! Wat Maria heeft gekozen, dat deel zal haar niet worden ontnomen. Dat blijft! Dat heeft waarde voor haar héle leven en voor de eeuwigheid!' Voelt u de hartekreet in die woorden van Jezus? Marta líjkt wel heel erg dienstbaar, maar Maria is nóg dienstbaarder. Luisteren, dat is hier de uiterste vorm van dienstbaarheid. Jezus wil véél liever dat je naar Hem luistert, dan dat je aankomt met ál je goed bedoelde inspanningen. En dat is een les die ook voor ons geldt. Wat wil God nou van ons? Wij denken altijd meteen dat we van alles moeten doen voor God. En als we later bij God komen, dat Hij dan kijkt wat je allemaal gedaan hebt. Een soort juryrapport.

Maar zo is het niet! God vraagt niet van je dat je van alles doet. Hij zegt: 'Luister nou eens naar Mij! Leen Mij je oor!' Zo staat dat letterlijk in Jesaja 55, dat eerste stuk dat we lezen. God staat daar en Hij roept, als een koopman op de markt van het leven. 'Hierheen! Hier is water, voor ieder die dorst heeft. Kom, ook al heb je geen geld. Koop hier je voedsel en eet. Kom, koop voedsel zonder geld, koop wijn en melk zonder betaling.

Waarom geld betalen voor iets dat geen brood is, je loon besteden aan wat niet verzadigen kan?'

In feite is dat de hele Bijbel door het verdriet van God: dat wij als mensen bezig zijn met van alles en nog wat, dat wij geld uitgeven aan brood dat niet verzadigt. Je kunt druk zijn met status, met inkomen, met luxe, met je uiterlijk, met ál die dingen die uiteindelijk je hart geen vrede geven.

'Waarom geld betalen voor iets wat niet verzadigen kan?' En dan gaat God verder: 'Luister! Luister aandachtig naar

Mij, en je zult ruimschoots te eten hebben en genieten van een overvloedig maal. Leen Mij je oor en kom bij Mij, luister, en je zult leven.'

3. Hoe luister je naar God?

Luisteren naar God. Daar gaat het om! En net als bij Jezus zit er urgentie achter. Het gaat erom dat je nú luistert, dat je het niet uitstelt. Vers 6: 'Zoek de HEER nu hij zich laat vinden, roep hem terwijl hij nabij is.' First things first. Eerst het belangrijkste!

Hoe doe je dat dan, luisteren naar God? Kijk, Maria kon zo gaan zitten aan de voeten van Jezus. Maar hoe doen wij dat? Een paar dingen. (1) *De Bijbel*. De Bijbel is als goede wijn, je moet hem heel zorgvuldig proeven. Je moet hem ook leren drinken. Die Bijbel moet je ontdekken. En gelukkig, er zijn ontzettend veel boeken en boekjes en websites die je op weg kunnen helpen. En ook mensen die je kunnen helpen. Dat is gelijk (2): *de kerk*. Hier wordt de Bijbel uitgelegd. En hier laat God Zich vinden. Soms is het zomaar één regel in een lied, of in een gebed. Soms is het een hele preek. Maar God werkt, ook in een kerk. En hoe luister je nog meer naar God? (3) Ten derde, door te *bidden*. Dat lijkt merkwaardig, want als je bidt, dan zég je dingen tegen God. En toch is de ervaring van christenen van alle tijden, dat God spreekt als je bidt. Juist door de dingen uit te spreken voor Hem, komt er orde in je gedachten. Hij leidt je gedachten, en geeft inzicht. Luisteren, dat doe je door de Bijbel, door de kerk, door het gebed, en (4), door te *gehoorzamen*. Ons woord 'luisteren' heeft dat ook in zich. Als je tegen een kind zegt: 'Je moet wel luisteren!' dan bedoel je: 'Je moet wel dóén wat ik zeg.' Juist door te dóén wat God zegt raak je steeds meer op Hem afgestemd, zoals je af kunt stemmen op de juiste radiofrequentie.

Leren luisteren naar God. Dat is de eerste opdracht in ons leven. En als we ons oefenen in die kunst van het luisteren, dan gaan we ook beter luisteren naar wat mensen ons te zeggen hebben. Want God leert je om jezelf te geven, om ruimte te creëren voor die ander.

4. Luister naar God, en je zult léven!

Tenslotte nog een verhaal. In de tijd voordat er koelkasten bestonden, waren er in koelhuizen, in de steden en de dorpen, om bijvoorbeeld groente en fruit goed te houden. Zo'n koelhuis had een heel dikke muur, er zaten geen ramen in, en de dikke deur sloot héél precies. In de winter hakten de mensen stukken ijs uit de sloten en brachten die in het koelhuis. Die stukken ijs werden weer afgedekt met zaagsel, als isolatie. Die blokken ijs bleven vaak bevroren tot ver in de zomer.

Nu was er man, die een heel kostbaar horloge had. Maar op een dag was hij aan het werk in het koelhuis, en daar verloor hij dat horloge. Hij zocht en hij zocht, en hij riep er andere mensen bij, maar ze konden nergens dat horloge vinden. Verdrietig kwamen ze weer naar buiten, en daar was een jongetje, dat hoorde wat er aan de hand was. Hij glipte naar binnen, het koelhuis in, en met een paar minuten stond hij weer buiten: 'Mijnheer, hier is uw horloge!' De man stond stomverbaasd. 'Hoe heb jij dat nou gedaan?' De jongen zei: 'Ik heb de deur dichtgedaan, en ik ben heel stil gaan liggen op de grond. En toen hoorde ik het horloge tikken.'

De vraag is niet of God spreekt. De vraag is of wij stil genoeg worden om Zijn stem te horen. Of wij Hem ons oor lenen. En als we dat doen, geeft Hij Zijn belofte: 'Leen Mij je oor en kom bij Mij. Luister, en je zult leven!' Amen.